

ความพึงพอใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเร่งรัดการปลูกยางพารา
เพื่อกระจายรายได้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในจังหวัดเลย

ระหว่าง พ.ศ. 2531 - 2535

PARA RUBBER PLANTERS' SATISFACTION : THE 1988 - 1992
ACCELERATED RUBBER-GROWING PROJECT FOR EQUAL INCOME
DISTRIBUTION IN THE NORTHEASTERN , CHANGWAD LOEL

วิทยานิพนธ์

โดย

นายสันทัต ไบลี

เสนอต่อคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

พ.ศ. 2537

วิทยานิพนธ์ : ความพึงพอใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
เร่งรัดการปลูกยางพาราเพื่อกระจายรายได้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในจังหวัดเลย ระหว่าง พ.ศ. 2531-2535

PARA RUBBER PLANTERS' SATISFACTION : THE 1988-1992
ACCELERATED RUBBER-GROWING PROJECT FOR EQUAL INCOME
DISTRIBUTION IN THE NORTHEASTERN REGION, CHANGWAD LOEI.

โดย : นายสันตัก ไบลี
MR.SANTAD BAILEE

นักศึกษาคณะพัฒนาสังคม : รุ่นที่ 12 รหัส 520342001

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) ได้

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ลงนาม ประธาน
(รศ.ดร.รพี สุวรรณะชอุ)

วันที่ 20 สิงหาคม 2537

ลงนาม ที่ปรึกษา
(อาจารย์จิระพร บุรณสิน)

วันที่ 20 มิถุนายน 2537

ลงนาม ที่ปรึกษา
(อาจารย์ประเสริฐ รักไทยดี)

วันที่ 20 สิงหาคม 2537

ลงนาม ประธาน
(รศ.ดร.รพี สุวรรณะชอุ)

วันที่ 13 กันยายน 2537

ลงนาม กรรมการ
(อาจารย์จิระพร บุรณสิน)

วันที่ 13 กันยายน 2537

ลงนาม กรรมการ
(อาจารย์ประเสริฐ รักไทยดี)

วันที่ 13 กันยายน 2537

คณะพัฒนาสังคม อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

..... คณบดี

(อาจารย์วิชัย รูปชาติ)

วันที่ 15 เดือน กันยายน พ.ศ. 2537

บทคัดย่อ

- วิทยานิพนธ์เรื่อง : ความพึงพอใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
เร่งรัดการปลูกยางพาราเพื่อกระจายรายได้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในจังหวัดเลย ระหว่าง พ.ศ. 2531-2535
- โดย : นายสันทัต ไบลี
- ชื่อปริญญา : พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
- วิชาเอก : การจัดการการพัฒนาสังคม
- ปีการศึกษา : 2537
-

การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์ 1. ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเร่งรัดการปลูกยางพาราเพื่อกระจายรายได้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในจังหวัดเลย ระหว่าง พ.ศ. 2531-2535 2. ระดับความพึงพอใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกร 3. เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกร ในอำเภอเมืองเลย และอำเภอปากชม จังหวัดเลย 4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกร กับความพึงพอใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกร 5. ปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกร 6. ปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการเร่งรัดการปลูกยางพาราเพื่อกระจายรายได้ในจังหวัดเลยต่อไป

ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร อำเภอเมือง 173 คน และอำเภอปากชม 107 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 280 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ มีชนิยมเลขคณิต พิสัย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมาน ได้แก่ t-test สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณ

จากการศึกษาพบว่า

ส่วนใหญ่ (91.8%) ของเกษตรกรฯ เป็นชาย มากกว่าหนึ่งในสาม (37.13%) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากกว่าสามในสี่ (77.9%) จบการศึกษาชั้น ป.1-ป.4 เกือบครึ่งหนึ่ง (42.1%) ปลูกยางพาราใน พ.ศ.2535 มากกว่าหนึ่งในสี่ (30.4%) มีสมาชิกในครอบครัว 4 คน เกือบครึ่งหนึ่ง (49.6%) มีสมาชิกในครอบครัวช่วยทำสวนยาง 2 คน ส่วนใหญ่ (89.9%) ประกอบอาชีพอื่น ๆ นอกจากการทำสวนยางพาราและเกษตรกรฯ ส่วนใหญ่ (92.1%) ไม่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา

มากกว่าครึ่งหนึ่ง (70.7%) ของเกษตรกรฯ มีความพึงพอใจใน "ระดับปานกลาง" มากกว่าหนึ่งในสิบ (15.4%) มีความพึงพอใจใน "ระดับสูง" และ (13.9%) มีความพึงพอใจใน "ระดับต่ำ" และเมื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกรฯ ในอำเภอเมือง ($\bar{X} = 67.93$, S.D = 6.81) กับเกษตรกรฯ ในอำเภอปากชม ($\bar{X} = 64.25$, S.D. = 7.82) พบว่า เกษตรกรฯ ในอำเภอเมืองมีความพึงพอใจฯ สูงกว่าเกษตรกรฯ ในอำเภอปากชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ ความเชื่อมั่น .05

การมองเห็นประโยชน์ทางธุรกิจ มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกรฯ ใน "ระดับต่ำ" ส่วนประสิทธิภาพของการได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตและการได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารามีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปลูกยางพาราของเกษตรกรฯ ใน "ระดับปานกลาง"

ปัญหาของเกษตรกรฯ

1. ได้รับการสนับสนุนปัจจัย พันธุ์ยางพาราไม่เพียงพอ และไม่ได้รับการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำจากโครงการฯ (29.3%)
2. ต้นยางพาราตายมากในช่วงปีแรกที่ปลูก เพราะฝนทิ้งช่วงต้นกล้ายางพาราโตไม่สม่ำเสมอ ปลูกกั้ตรากและลำต้นยาง วัชพืชมาก และปุ๋ยไม่เพียงพอ (52.4%)
3. โครงการฯ จัดการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราบ่อยวัน และเกษตรกรฯ ได้รับความรู้จากเกษตรตำบลน้อย (1.9%)

ข้อเสนอแนะ

1. เกษตรกรฯ

มากกว่าหนึ่งในสี่ (26.80%) ของกลุ่มเกษตรกรฯ ที่ศึกษาเสนอแนะให้โครงการฯ จัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้ น้อยกว่าหนึ่งในสี่ (20.40%) ให้จัดสนับสนุนปุ๋ย จนกว่าจะได้รับผลผลิต และ (14.30%) ให้การสนับสนุนอุปกรณ์กรีดยาง ส่วนน้อย (8.20%) ให้โครงการฯ ประกันราคายางในจังหวัด (5.40%) ให้มีการจัดหาตลาดรองรับผลผลิต (6.40%) ให้ความช่วยเหลือพันธุ์ยางปลูกซ่อม นอกจากนั้น (11.7%) เสนอแนะให้จัดตั้งโรงงานอบยางในจังหวัดเลย เพิ่มพื้นที่ปลูกยางต่อครัวเรือนขอเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ชุดบ่อน้ำให้ชาวสวนยาง และจัดประชุมให้ความรู้แก่เกษตรกรฯ ในเรื่องการดูแลรักษาสวนยาง

2. ผู้ศึกษา

2.1 โครงการฯ ควรสำรวจแปลงยางพาราอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง และจัดฝึกอบรมเกษตรกรฯ เกี่ยวกับการดูแลรักษาสวนยาง การผลิตยางพาราและควรมีการติดตามให้คำปรึกษา แนะนำแก่เกษตรกรฯ เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกยางพาราของโครงการฯ ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ควรปรับปรุงเงื่อนไขการขอกู้เงิน โดยมุ่งให้เกษตรกรฯ ได้รับเงินกู้ได้สะดวกรวดเร็วขึ้น ซึ่งจะเป็นการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรฯ ในการปลูกและผลิตยางพาราที่มีคุณภาพได้ตามเป้าหมายของโครงการฯ

ABSTRACT

THESIS : PARA RUBBER PLANTERS' SATISFACTION : THE 1988-
1992 ACCELERATED RUBBER-GROWING PROJECT FOR
EQUAL INCOME DISTRIBUTION IN THE NORTHEASTERN
REGION, CHANGWAD LOEI.

BY : MR. SANTAD BAILEE

DEGREE : MASTER OF ART (SOCIAL DEVELOPMENT)

MAJOR : SOCIAL DEVELOPMENT MANAGEMENT

ACADEMIC YEAR : 1994

Six main objectives of this research were (1) to identify general characteristics of agriculturalists in Loei province who joined the 1988-1992 accelerated rubber-growing project for equal income distribution in the northeastern region, (2) to reveal their satisfaction level in rubber-growing, (3) to compare the satisfaction levels of those in Muang District and Pakchom District, (4) to find out relationships between their satisfaction level and several individual factors that influenced the satisfaction, (5) to find out the degree that each factor affected the satisfaction, and (6) to identify problems of the project and to provide recommendations to improve its implementation.

The total subjects of 280 were interviewed--173 agriculturalists in Muang District and 107 in Pakchom District. Descriptive statistics (such as, percent, mean, range and standard deviation) and inferential statistics (i.e., t-test, the Pearson Product Moment Correlation Coefficient, and multiple-regression) were employed to analyze the data.

Findings

General characteristics of the subjects. Most subjects (91.8%) were male. More than one-third (37.13%) were 31-40 years of age. More than three-fourth (77.9%) completed Grade 4. Almost half (42.1%) started growing rubber in 1992. More than one-fourth (30.4%) had four members in their families. Nearly half (49.6%) had two family members who helped in rubber-growing. Most of them (89.9%) had other occupations along with rubber-growing. Almost all of them had no experience of this kind before.

Satisfaction levels. More than half of the agriculturalists under the study (70.7%) had an average satisfaction level in rubber-growing. High satisfaction was found in more than one-tenth of the subjects, and only 13.9% had a low satisfaction level.

When the satisfaction level of those in Muang District ($\bar{X} = 67.93$, S.D. = 6.81) and that of agriculturalists in Pakchom ($\bar{X} = 64.25$, S.D. = 7.82) were compared, statistically significant difference was found at .05 level.

Factors influencing satisfaction levels. Business benefits had low influence on the subjects' satisfaction, while the effective production support and knowledge of rubber growing affected their satisfaction at an average level.

Problems

Three major problems were

(1) There was insufficient support in terms of fertilizer, rubber strains and no assistance in terms of low-interest lending.

(29.3%)

(2) Many rubber trees died during the first year because of no rain, and young trees did not grow consistently. Sometimes termites destroyed their roots and trunks. Other causes were too many weeds and insufficient fertilizer. (52.4%)

(3) The number of days in training courses arranged for them was too small, so they learned very little from them. (1.9%)

Recommendations

1. The agriculturalist

More than one-fourth of the sample (26.80%) suggested provision of low-interest lending. Less than one-fourth (20.40%) wanted to have enough fertilizer supplied to them until the rubber trees could provide yields. Around 14.30% stated that they wanted tools for taking out latex. Only a few (8.20%) wanted a provincial guarantee on the rubber price. About 5.40% suggested provision of rubber market when they started taking out latex. Also, 6.40% needed

help in providing young rubber plants to replace dead ones. Other recommended setting up rubber- fumigating plants in Loei province, increasing the rubber area for each household, granting them the land right, digging wells for rubber growers and holding meetings to educate them in taking care of their plantations. (11.7%)

2. The researcher.

(1) The project should survey the rubber plantations at least three times a year and train rubber growers how to look after their plantations, and how to achieve effective production. In addition, follow-up activities should be carried out to give consultation to them so that they can put their knowledge into practice.

(2) The project's agencies related to rubber-growing promotion, namely the Land Development department and the Agricultural and Cooperative Bank, should revise the loan conditions with the aim at facilitating agriculturalists in lending. This will increase their potentials in growing and producing high-quality rubbers as targeted by the project.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.รพี สุวรรณะชญ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความรู้และแนวทางในการศึกษา ตลอดจนการตรวจแก้ไขทุกขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ อาจารย์จิระพร บุรณสิน อาจารย์กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้ความรู้และแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลและ อาจารย์ประเสริฐ รักไทยดี อาจารย์กรรมการที่ปรึกษาที่ให้คำปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์ เช่นเดียวกัน ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ เกษตรจังหวัดเลย เกษตรอำเภอมืองเลย เกษตรอำเภอบำกชม รวมทั้งเกษตรตำบลอำเภอมือง และอำเภอบำกชม ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ประโยชน์ที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแต่ผู้ที่มีความเพียรทุกท่าน

ธำเทศ ไบลี

คํานี้

ประชากรของประเทศไทยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบท และประกอบอาชีพเกษตรกรรม การพัฒนาประเทศรัฐบาลทุกสมัย จะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาการเกษตรมา โดยตลอด โดยการนำโครงการต่าง ๆ เข้าไป เพื่อมุ่งพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น โดยการพัฒนาวិธีการประกอบอาชีพ เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ ไปยังเกษตรกร ในการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ นั้น จะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ไม่ได้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยเพียงอย่างหนึ่งอย่างใดเพียงปัจจัยเดียว ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ ตัวเกษตรกรเองที่จะมองเห็นประโยชน์ และนำเอาสิ่งที่โครงการหยิบยื่น ใ้ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ หากเกษตรกรมองไม่เห็นประโยชน์และไม่ยอมรับสิ่งที่โครงการมุ่งหวังไว้ ก็จะไม่มีความพัฒนา

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปลูกลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ- เร่งรัดการปลูกลูกยางพารา เพื่อกระจายรายได้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในจังหวัดเลย พ.ศ. 2531-2535 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปลูกลูกยางพารา ของเกษตรกรและระดับความพึงพอใจในการปลูกลูกยางพาราของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จากผลการศึกษาี้ ผู้ศึกษาหวังว่า จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปลูกลูกยางพารา ได้ทราบทัศนคติของเกษตรกรต่อการปลูกลูกยางพาราได้ในระดับหนึ่ง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาโครงการต่อไป

สันทัต ไบลี